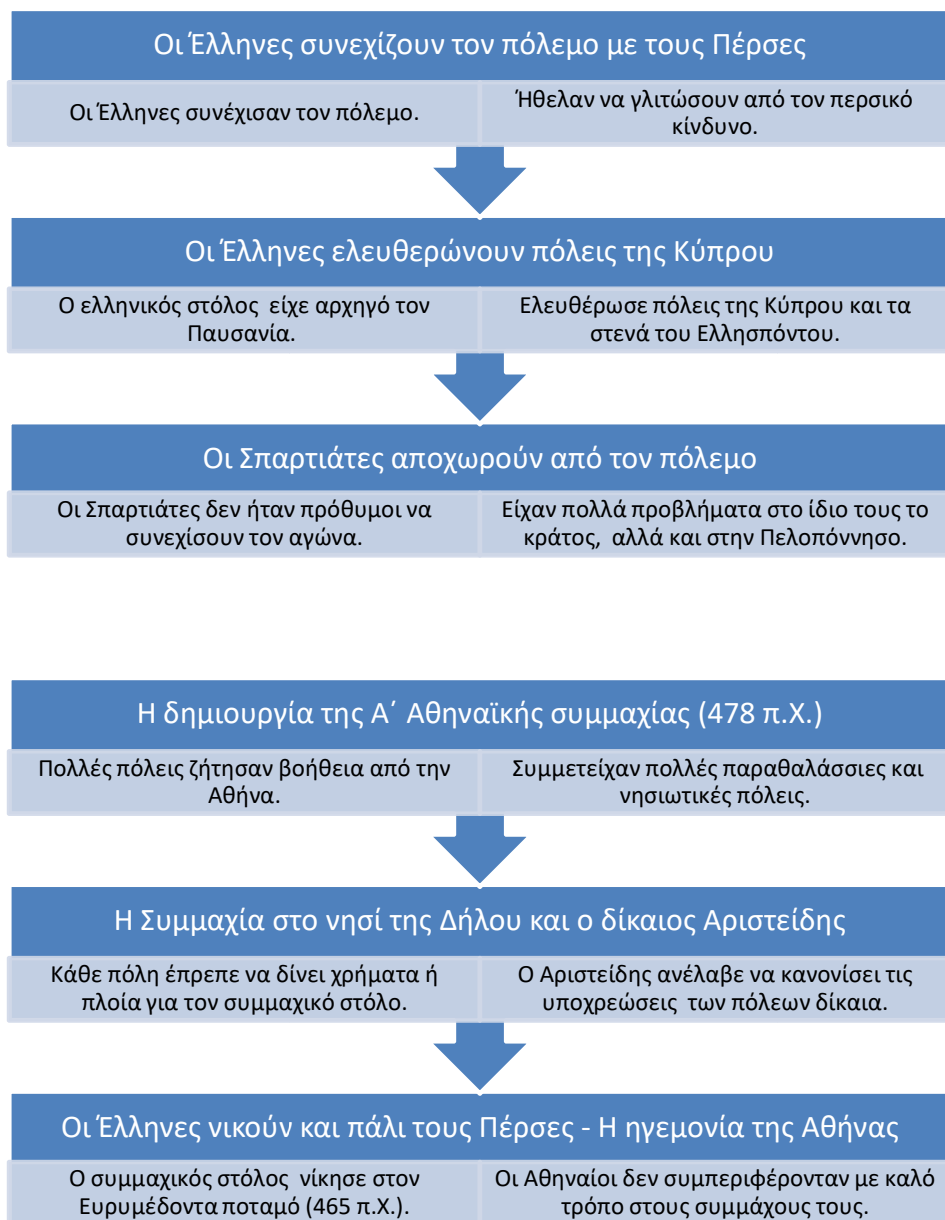

Βοηθητικό σχεδιάγραμμα Κεφάλαιο 20:

Η Αθήνα γίνεται η πιο ισχυρή πόλη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20:

Η Αθήνα γίνεται η πιο ισχυρή πόλη

Οι Πέρσες φεύγουν νικημένοι. Πολλές πόλεις δημιουργούν την Α' Αθηναϊκή συμμαχία. Οι συμμαχικές δυνάμεις νικούν και πάλι τους Πέρσες.

Οι Έλληνες συνεχίζουν τον πόλεμο με τους Πέρσες

Οι Έλληνες, πολεμώντας γενναία, νίκησαν τους Πέρσες. Ενθουσιασμένοι από το κατόρθωμά τους συνέχισαν τον πόλεμο. Σκέφτηκαν μάλιστα να επιτεθούν οι ίδιοι αυτή τη φορά εναντίον των Περσών. Έτσι θα γλίτωναν οριστικά από τον περσικό κίνδυνο.

Οι Έλληνες ελευθερώνουν πόλεις της Κύπρου

Ο ελληνικός στόλος με αρχηγό τον Πausanία ελευθέρωσε πρώτα πολλές πόλεις της Κύπρου και μετά τα στενά του Ελλησπόντου.

Σχόλιο [T1]: το σύνολο των ναυτικών πολεμικών δυνάμεων μιας χώρας

Οι Σπαρτιάτες αποχωρούν από τον πόλεμο

Ο επιθετικός πόλεμος όμως των Ελλήνων δε θα διαρκέσει για πολύ. Γρήγορα φάνηκε ότι οι Σπαρτιάτες δεν ήταν πρόθυμοι να συνεχίσουν τον αγώνα εναντίον των Περσών. Είχαν πολλά προβλήματα στο ίδιο τους το κράτος, αλλά και στην Πελοπόννησο.

Η δημιουργία της Α' Αθηναϊκής συμμαχίας

Πολλές πόλεις τότε, για να αντιμετωπίσουν τον περσικό κίνδυνο, ζήτησαν βοήθεια από την Αθήνα. Ο ισχυρός της στόλος αποτελούσε γι' αυτές μεγάλη ασφάλεια. Έτσι έγινε η Α' Αθηναϊκή συμμαχία (478 π.Χ.), στην οποία έλαβαν μέρος πολλές παραθαλάσσιες και νησιωτικές πόλεις.

Σχόλιο [T2]: συμφωνία για βοήθεια και για συνεργασία μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών σε περίπτωση που απειλούνται τα πολιτικά τους συμφέροντα και ειδικότερα σε περίπτωση πολέμου:

η συμμαχία:
η συνεργασία
ανθρώπων ή
κρατών, για να
προστατέψουν
τα συμφέροντά
τους.

Η Συμμαχία στο νησί της Δήλου και ο δίκαιος Αριστείδης

Η Συμμαχία έβαλε ως στόχο της να προστατεύσει την ελευθερία των πόλεων που ανήκαν σ' αυτή. Για να το πετύχει όμως αυτό, χρειαζόταν χρήματα. Κάθε πόλη έπρεπε να δίνει χρήματα ή πλοία για τον συμμαχικό στόλο. Οι αντιπρόσωποι των πόλεων συνεδρίαζαν στο ιερό νησί της Δήλου. Γι' αυτό η Συμμαχία ονομάστηκε Δηλιακή. Τα χρήματα τα διαχειρίζονταν 10 Αθηναίοι που ονομάζονταν ελληνοταμίες. Ο Αριστείδης ανέλαβε να κανονίσει τις υποχρεώσεις που θα είχε η κάθε πόλη. Τα κατάφερε τόσο καλά, που καμιά δεν είχε παράπονο. Όλες

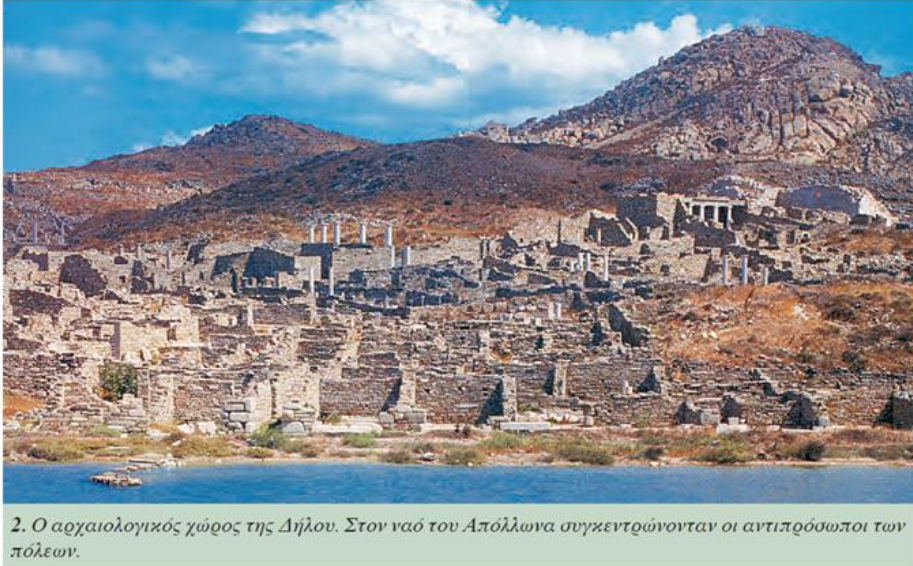
Σχόλιο [T3]: αυτός που βρίσκεται κάπου με εντολή κάποιου άλλου και ενεργεί για λογαριασμό του:

Σχόλιο [T4]: συγκέντρωση ατόμων οργανωμένων συνήθ. σε σώμα, κατά την οποία εξετάζονται θέματα σχετικά με τις αρμοδιότητές τους και λαμβάνονται αποφάσεις

ήταν ίσες. Από τότε ο Αριστείδης ονομάστηκε δίκαιος.

Σχόλιο [Τ5]: αυτός που ενεργεί σύμφωνα με το δίκαιο, έτσι ώστε σε κάθε περίπτωση όλοι να απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα και να μοιράζονται τις ίδιες υποχρεώσεις

Οι Έλληνες νικούν και πάλι τους Πέρσες

Ο συμμαχικός στόλος με αρχηγό τον Κίωνα στράφηκε εναντίον των Περσών, τους οποίους τελικά νίκησε στον Ευρυμέδοντα ποταμό (465 π.Χ.). Λίγα χρόνια αργότερα σε μια εκστρατεία στην Κύπρο, ο Κίωνας σκοτώθηκε πολεμώντας εναντίον των Περσών. Οι Αθηναίοι, χωρίς τον αρχηγό τους,

Σχόλιο [Τ6]: η ενέργεια του εκστρατεύω, η έξοδος στρατού από μια χώρα σε άλλη, για πολεμικούς σκοπούς

συνέχισαν τη μάχη και νίκησαν. Οι Πέρσες υπέγραψαν ειρήνη (448 π.Χ.), με την οποία οι ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας εξασφάλισαν την ελευθερία τους.

Η ηγεμονία της Αθήνας

Η δύναμη της Αθήνας συνεχώς αυξανόταν. Τα αθηναϊκά πλοία έπλεαν σ' όλη τη Μεσόγειο. Ο Πειραιάς έγινε το πιο μεγάλο λιμάνι. Αυτά έκαναν τους Αθηναίους να μη συμπεριφέρονται με καλό τρόπο στους συμμάχους τους. Μετέφεραν μάλιστα το ταμείο της Συμμαχίας από τη Δήλο στην Αθήνα. Οι σύμμαχοι άρχισαν να έχουν παράπονα. Ήταν φανερό ότι η Συμμαχία είχε καταλήξει να είναι ηγεμονία της Αθήνας.

η ηγεμονία: η κυριαρχία μιας χώρας πάνω στην άλλη.

Η Σπάρτη, βλέποντας τη δύναμη της Αθήνας να μεγαλώνει, θέλησε να πάρει με το μέρος της τις δυσαρεστημένες πόλεις.

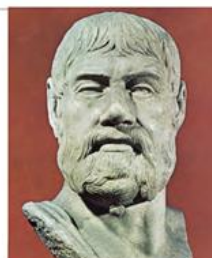

παράθεμα 1 Το τέθος του Πausανία

Ο Πausανίας, ενώ ήταν αρχηγός ελληνικού στόλου, κατηγορήθηκε πως πρόδωσε την πατρίδα του και ήρθε σε συνεννόηση με τους Πέρσες για να τους παραδώσει την Ελλάδα. Φαίνεται πως ο απλός Σπαρτιάτης θαμπώθηκε από τον πλούτο και την πολυτέλεια των Περσών και άρχισε να φοράει περσικά ρούχα και να συμπεριφέρεται σαν Πέρσης αρχηγός. Τότε οι άρχοντες της Σπάρτης του ζήτησαν να γυρίσει πίσω και τον καταδίκασαν σε θάνατο. Εκείνος κατέφυγε ικέτης* στον ναό της Χαλκιοίκου Αθηνάς. Οι συμπολίτες του έχτισαν την πόρτα του ναού και αφαίρεσαν τη στέγη, για να πεθάνει από την πείνα και το κρύο. Λένε πως ακόμα και η μητέρα του συμμετείχε σ' αυτή την πράξη. Λίγο πριν αφήσει την τελευταία του πνοή τον έβγαλαν έξω από τον ναό, για να μην τον μολύνει.

* ο ικέτης: αυτός που ζητούσε τη βοήθεια ή την προστασία των θεών και θεωρούνταν ιερό πρόσωπο.

Κορνήλιος Νέπωτας, Πausανίας (διδασκευή)

3. Ο Πausανίας, αρχηγός των Ελλήνων στη μάχη των Πλαταιών (Ρώμη, Μουσείο Καπιτωλίου)

παράθεμα 2 Το ήθος του Κίμωνα

4. Οστρακο στο οποίο είναι γραμμένο το όνομα του Κίμωνα (Αθήνα, Μουσείο Αγοράς)

Κάποτε λένε πως ήρθε στην Αθήνα κάποιος Ροισάκης από την Περσία. Αυτός είχε πολλά λεφτά και φοβήθηκε μην του τα πάρουν. Ζήτησε λοιπόν την προστασία του Κίμωνα. Γι' αυτό πήγε στο σπίτι του και άφησε στην αυλόπορτα δύο δοχεία με ασημένια και χρυσά νομίσματα. Ο Κίμωνας, όταν τα είδε, χαμογέλασε και ρώτησε τον Ροισάκη τι ήθελε να τον έχει, φύλακα ή φίλο του. Εκείνος λοιπόν του απάντησε πως ήθελε να τον έχει φίλο του. Τότε ο Κίμωνας του είπε να τα πάρει μαζί του και να φύγει, γιατί, μια που έγινε φίλος του, θα έχει στη διάθεσή του τα χρήματά του, όποτε τα χρειαστεί.

Πλούταρχος, Παράλληλοι Βίοι (διδασκευή)

1. Γιατί νομίζεις ότι οι Αθηναίοι που διαχειρίζονταν το ταμείο της Συμμαχίας ονομάστηκαν ελληνοταμίεις;
2. Η πόλη όπου ζεις ή από όπου κατάγεται ανήκε στην Α' Αθηναϊκή συμμαχία; Γνωρίζεις περισσότερα πράγματα για την πόλη σου στα αρχαία χρόνια;

2 Ο «ΧΡΥΣΟΣ ΑΙΩΝΑΣ» (5ος ΑΙΩΝΑΣ π. Χ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20: Η Αθήνα γίνεται η πιο ισχυρή πόλη

1. Να αντιστοιχίσεις:

Οι Έλληνες πολέμησαν αρχικά τους Πέρσες για να υπερασπίσουν την πατρίδα τους.

Οι Έλληνες πολέμησαν εναντίον των Περσών για να τους απομακρύνουν από τον ελλαδικό χώρο.

επιθετικός πόλεμος

αμυντικός πόλεμος

2. Πολλές πόλεις της Ελλάδας ίδρυσαν την **Αθηναϊκή συμμαχία**. Τι ήθελαν να καταφέρουν με αυτόν τον τρόπο; Ποιοι είναι οι λόγοι που τα κράτη σήμερα συνεργάζονται στενά μεταξύ τους;
3. Να συμπληρώσεις τον πίνακα, βάζοντας ένα X όπου ταιριάζει. Στη συνέχεια να γράψεις μια πρόταση που να εξηγεί τι είναι η κάθε έννοια.

	Συμμετέχουν πολλές πόλεις-κράτη.	Έχουν όλα τα μέλη ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.	Αποφασίζει ένα κράτος, επειδή είναι πιο ισχυρό.	Συμμετέχουν όλοι στις αποφάσεις που παίρνονται με ψηφοφορία.
Συμμαχία	X	X		X
Ηγεμονία	X		X	

Στη συμμαχία... **συμμετέχουν πολλές πόλεις - κράτη. Έχουν όλα τα μέλη της συμμαχίας ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Συμμετέχουν όλοι στις αποφάσεις που παίρνονται με ψηφοφορία.**

Στην ηγεμονία... **συμμετέχουν πολλές πόλεις - κράτη αλλά αποφασίζει ένα κράτος, επειδή είναι πιο ισχυρό.**

Συμπλήρωσε τα κενά γράμματα ώστε να σχηματιστούν σωστά οι λέξεις.

Α _____ Η Α΄ ..... Συμμαχία (478 π.Χ.)

Α _____ Ονομάστηκε δίκαιος.

Δ _____ Ονομαζόταν η Συμμαχία.

Δ _____ Η Σπάρτη θέλησε να πάρει τις ..... πόλεις με το μέρος της.

Ε _____ Ελευθερώθηκαν τα στενά του .....

Ε _____ Οι Έλληνες άρχισαν ..... πόλεμο.

Ε _____ Αυτοί διαχειρίζονταν τα χρήματα.

Ε _____ Οι Πέρσες υπέγραψαν .....

Η _____ Η Συμμαχία έγινε ..... της Αθήνας.

Ι _____ Έγινε ..... η πόλη της Αθήνας.

Ι _____ Ήταν το νησί της Δήλου.

Κ _____ Εκεί σκοτώθηκε ο Κίμωνας.

Κ _____ Από αυτόν τον περσικό ..... θα γλίτωναν οι Αθηναίοι.

Κ _____ Αρχηγός του συμμαχικού στόλου.

Λ _____ Ο Πειραιάς έγινε το πιο μεγάλο .....

Π _____ Ο αρχηγός του ελληνικού στόλου.

Π _____ Κι εκεί είχαν προβλήματα οι Σπαρτιάτες.

Σ _____ Η Αθήνα είχε ισχυρό .....

Χ _____ Η συμμαχία χρειαζόταν .....